СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. No. 9. Jersey City, N. J., Tuesday, January 13, 1925. VOL. XXXIII. Ч. 9. Джерзи Ситі, Н. Дж., второк, 13. січня, 1925. THREE CENTS

Гюз резиґнує з уряду.

ВАШИНГТОН, 10. січня. — Чарлз Еванс Гюз, секретар стейту в кабінеті президента Гардинга та Кулиджа, зрезиґнував нині зі свого уряду та уступить з нього з днем 4. марта.

Подаючи се до публичного відома, Білий Дім заявляє, що Гюз уступив тому, бо він здавна хотів уже вернути до приватного життя. На його місце приходить Френк Б. Келоґ, дотеперішний американський амбасадор в Англії.

Резиґнація Гюза була справдішною несподіванкою для газет та конґресу, бо ще не так давно президент Кулидж заявляв, що Гюз думає лишитися в кабінеті далі.

НОВИЙ МІНІСТЕР СУДІВНИЦТВА.

ВАШИНГТОН, 10. січня. — Президент Кулидж вислав до потвердження сенату іменованє Чарлза Ворена ґенеральним прокуратором (міністром судівництва) в своїм кабінеті.

Ворен приходить на місце Стовна, котрий став членом Найвисшого Суду Злучених Держав.

Іменованє Ворена було для провідників сенатової більшости великою несподіванкою.

ПРАЦЮЮТЬ ЖІСЕРАНА.

ВАШИНГТОН, 10. січня. — Французькому дипльоматови Жісерановi, що покидає своє становище в Вашингтоні, зроблено великий обід та дано медалю.

Деякі газети кажуть, що виступленє з уряду Гюза стоїть у звязку з дипльоматією Жісерана. Мовляв, Гюз за богато обіцяв Франції та мусів уступити. Другі перечуть такому поясненню справи.

МАЮТЬ АРЕШТУВАТИ ГУБЕРНАТОРА СТЕЙТУ ЗА ХАБАРНИЦТВО.

ТОПІКА, Канзас, 11. січня. — Повітова прокураторія приготовляється арештувати після завтра стейтового губернатора Джонатана Дейвиса, котрому закидають, що він за посередництвом свого сина взяв хабара за помилованого одного вязника.

Син губернатора признався, що він взяв хабара й його вже арештовано. Щодо самого губернатора, то прокураторія жде, до після завтра, коли йому кінчиться його урядова каденція.

БОРА ЗА ЗАГРАНИЧНОЮ ПОЛІТИКОЮ КУЛИДЖА.

ВАШИНГТОН, 10. січня. — В своїй публичній заяві до преси сенатор Бора, голова сенатового комітету для заграничних справ, подає що він стоїть за думкою президента Кулиджа, що Америка не повинна тепер починати нові перегони в будованю воєнних кораблів та не повинна навіть старатися о нові, висше біючі гармати.

СУД ПРОТИ КЛЕНА.

ТОПІКА, Канзас, 10. січня. — Найвисший Суд стейту Канзасу видав нині орeченнє в процесі проти Ку-Клакс-Клена, яким називає Клен незаконною організацією та забороняє йому вести далі свою роботу в тому стейті.

ТИФ ЗМЕНЧУЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК, 10. січня. — Звіт нюйорського бюра здоровля показує, що число нових случаїв тифу в місті зменчилося.

Міський уряд в Шикаґо знова остерігає населенне перед їдженням устриць.

САЛЬОНІСТ НА ЛАВІ ПРИСЯЖНИХ СУДДІВ.

НЮАРК, Ню Джерзі, 11. січня. — Федеральна прокураторія вислала в суботу свого аґента арештувати Джорджа Мунца за нарушенне прогибиції. Коли аґент зайшов до салуну, Мунца не було за бором, а слуга Мунца справив аґента до суду, кажучи, що Мунц пішов туди служити на лаві присяжних суддів.

І дійсно Мунц був на лаві. Тоді Федеральний уряд розвів ще одно слідство над тим, в якій спосіб сальоністи дістаються на лаву присяжних суддів.

ЗЕМЛЕТРУС В КАЛІФОРНІЇ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС, Каліфорнія, 10. січня. — Нині коло чверть на одинайцяту годину далися в сій околиці відчути легкі потрясення землі, які тревали від 15 до 30 секунд. Шкоди не зробили вони ніякої.

З ПРИГОДИ ВІТРИЛЬНОГО КОРАБЛЯ.

НЮ ЙОРК, 10. січня. — Паровий корабель Лайкс Бродерс дістав радіову просьбу о допомогу від вітрильного чотирощоглового корабля Мануеля Караґоля. Лайкс Бродерс сейчас поспішив з помочею та застав вітрильний корабель без вітрил і керми, зданий на волю океану. Корабель парового корабля казав перебрати на свій поклад всіх моряків вітрильного, яких було 16 душ, та забрав їх до Ню Йорку. Вітрильний корабель ще може вдасться затягнути до порту.

ПРОГРАЛА ПРОЦЕС ЧЕРЕЗ ВИСОКІ ОБЦАСИ.

ҐВАЙТ ПЛЕЙНС, Ню Йорк, 10. січня. — Перед місцевим судом відбувалася розправа над позвом Естелі Делейні о 50,000 долярів відшкодовання проти зелізниці Ню Йорк Сентрел. Позовниця покликувалася була свого часу при висіданню зі зелізничого поїзду та розбилася. Зелізниця заявила, що позовниця поховзнулася через те, що вона мала високі обцаси. Лава присяжних суддів станула на тому самому становищи й відправила позовницю з нічим.

Сьогорічна коляда для Рідної Школи в старому краю.

КОЖДА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА, КОЖДА ЦЕРКВА, КОЖДЕ ТОВАРИСТВО, БРАТСТВО, СЕСТРИЦТВО, СПІЛКА, БІЗНЕС І Т. Д. ПОВИННІ ЗЛОЖИТИ ВІД СЕБЕ ЛЕПТУ НА РІДНУ ШКОЛУ.

КОЖДИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДЯНИН І УКРАЇНСЬКА ГРОМАДЯНКА, БЕЗ УСЯКОЇ РІЖНИЦІ, ПОВИННІ ЖЕРТВУВАТИ ВІД СЕБЕ, ПО СВОЇМ СИЛАМ, ЖЕРТВУ НА ДАЛЬШУ БОРОТЬБУ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ПРОТИ НЕВОЛІ, ЯКУ НА НЕЇ НАКЛАДАЮТЬ ХВИЛЕВІ ПОЛЬСЬКІ ОКУПАНТИ.

НІХТО З УКРАЇНЦІВ НЕ ПОВИНЕН ВІДТЯГНУТИСЬ ВІД ТОГО ЗАГАЛЬНО-НАРОДНЬОГО ОБОВЯЗКУ.

ЖЕРТВИ ПОСИЛАТИ ЧЕРЕЗ ОБЄДНАННЄ НА АДРЕСУ:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA, PA.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР В НЮ ЙОРКУ.

В Ню Йорку виставив недавно пєсу „Ой не ходи Грицю" новий український театр під орудою д. В. Кедровського.

В театрі є нові артистичні сили з Великої України, які д. Кедровський так добре приготовив, що штука вийшла дуже гарно. Видці, кажуть, що ще ніколи не відіграно сеї штуки в Ню Йорку, ані загалом в Америці так добре як власне сим разом.

Д. Кедровський приготовляє з тими самими артистами нові штуки, які небаром виставить в українському Нродньому Домі.

ДЛЯ ПРОСВІТИ.

Українці в Ню Йорку постановили зібрати галицькій Просвіті значнійше число членів. Досі вже приєднано більше як 300 членів і зібрано „матери українських товариств нового часу" й окремі пожертви, а нюйорська книгарня Січовий Базар ще розіслала окремі бланки до богато осіб, щоби приступили в члени галицької Просвіти і переслали до Львова свої вкладки.

ЩАСЛИВИЙ УКРАЇНЕЦЬ.

В домі відомого в Ню Йорку українського громадянина д. Матея Ставчанського, секретаря 14-го відділу У. Н. Союза, була в перший день Христового Різдва весела новина. Його жена привела того дня на світ близнята хлопця і дівчину. Обоє жиють здорові.

Ще на Святий Вечір д. Ставчанський мав лише троє дітий, тепер має пятеро.

Нюйорські громадяни д. Ставчанському гратулювали з нагоди несподіваного побільшення родини до 7 душ.

ЛЬВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА.

Іменуванє львівського воєводи послідує в найблизших днях. Кольб кандидатура Гарапіха не мала успіху, воєводою львівське обійме тернопільський воєвода Завістовскі. Тернопільським воєводою будби тоді іменований Гарапіх.

ЯК УКРАЇНЦІ БЕРУТЬСЯ ДО БІЗНЕСІВ.

Минулої зими приїхав до Америки з Европи д. Михайло Тимофіїв, бувший міністер в кабінеті гетьмана Скоропадського і кандидат на професора київського університету.

Він спершу працював в ломберярді в Брукліні і потому у фабриці Форда в керні, Ню Джерзи, а весною зложивши трохи гроший і дозичивши до того отворив свою власну фабрику цементових блоків в Есторії, Л. Ай., Н. Й.

На сьому заробив кілька тисяч долярів, але що на зиму сей бізнес тут зупиняється, д. Тимофіїв сів на свій трок і поїхав до Флориди продовжувати тойсамий бізнес. Виїхав у найбільшу сніґову заметіль 2-го січня с. р. Закурив люльку і поїхав.

ПОСОЛ ДР. ДМИТРІЮК У ВОЄВОДИ ПОЛІСЬКОГО.

Посол Українського Клюбу др. Дмитріюк був у ново призначеного поліського воєводи ґенерала Млодзяновського. Посол описав новому воєді невідрадний стан Полісся, порушив „болячку" одержаня посвідчень обивательства, непристосованість до місцевих умов богато адміністраційно-карних приписів, справу впровадження в життє „язикових устав", справу переслідування політичних організацій. Воєвода обіцяв постарати, аби справа „обивательства" була двигнута з мертвого пункту. На його думку найрацiональнійшим булоб наново скласти книги сталої людности в ґмінах, т. є. зафіксувати сучасний стан населення. Такий внесок воєвода має представити в міністерство. В справі наложення непомірних грошевих кар за нарушення маловажних приписів, як пр. за те, що кожний рова через шосу перейде 100 золотих. Воєвода обіцяв ці справи розглянути і полагодити. В справі „язикових устав", воєвода є сторонником впровадження їх в життє, в справі безпеченства на кресах". Воєвода не є прихильником вимкового стану.

МЕКСИКАНСЬКІ БАНДИТИ ВБИЛИ НІМЦЯ.

Мексико, 10. січня. — Мексиканські бандити вбили німецького горожанина Вільгельма Ґінпетера, богатого фармера, коло Публі.

Німецький уряд зажадав зараз від мексиканського уряду покарання вбийників. Уряд Мексика вислав військо в погоню за бандитами.

СЛІДСТВА НАД ПІЯКАМИ В КОНҐРЕСІ.

Вашингтон, 10. січня. — В обох палатах сенату внесено внесення, щоби палати послів розвели слідства над закидами, що мовляв деякі члени конґресу запиваються та пачкують горівку до своїх домів.

КЛОПІТ УРЯДУ З „ДИТИНОЮ"

Ню Йорк, 10 січня. — Нюйорський дітoчий суд має клопіт. До Товариства дітий, яке передержує дітий виновників, привезено їх доставить до суду, привезено оноді якогось 15-літнього Отиса Данлепа, який важить 180 фунтів і не має на себе відповідного ліжка в цілім приюті товариства. Треба було віддати до готелю, котрого рахунки починають уже грозити руїною цілій організації.

В МАРОККУ.

Еспанці втратили в останньому відвороті 20.000 і 7.000 полонених. 120.000 еспанських військ, що перебувають в Мароко, коштує денно 6 до 7 міліонів певетів, себто видатки на мароканську війну перевисшають усі прибутки еспанського скарбу.

ПОЛЬСЬКІ ВАНДАЛИ.

З Борщева доносять: В ночі з дня 7. на 8. грудня 1924 р. в с. Стрільківці, борщівського п., „кресові" зрізали хрест виставлений борцям за волю. Щоби не було чути, як різали хрест, задля „чистої роботи" справники обвинули хрест мішками. Хоча є мішок і хоча є пила, котрою імовірно різали хрест, варвар пропав.

Президент Німеччини Еберт грозить, що проголосить диктатуру.

БЕРЛІН, 11. січня. — Всі дотеперішні заходи президента Еберта, щоби створити новий кабінет, розбилися, і тепер він грозить, що проголосить вимковий стан і самий іменує нового канцлера, якщо в останній хвилі парляментарні партії не погодяться і не дадуть свого кандидата, який вспів би скласти парляментарний кабінет.

Сю загрозу опирає президент на § 48 німецької конституції.

Він оправдує свій плян, сим, що націоналісти не допускають до складення нового кабінету і тим змушують до сього. На рішенець у сій справі, каже Еберт, не буде він ждати вже більше як три дні.

Націоналісти виступають завзято проти сього пляну Еберта, кажучи, що він наділі хоче себе проголосити диктатором Німеччини.

Якби Еберт уже дійсно рішився на сей крок, то націоналісти хотять виступити до явного бою проти нього.

Народники з групи Штреземана грозять, що навіть поставлять Еберта в стан обжалування за нарушення конституційних вільностий народу, коли він проголосить вимковий стан в державі і себе диктатором.

АЛІЯНТИ ОБІЦЯЮТЬ АМЕРИЦІ КОЛИСЬ ДЕЩО З „ВОЄННИХ ВІДШКОДОВАНЬ".

ПАРИЖ, 11. січня. — Аліянти обіцяли, що будуть платити Америці з „воєнних відшкодовань", які стягають з Німеччини на основі пляну Доса, всього 2¼%, і то аж від 1927-ого року.

Се значить, що коли Америка платити-ме аліянтам річно по 2,500,000.000 золотих марок, то вони платити-муть Америці по $14,000,000 річно, щоби сплачувати претенсії Америки, які виносять $350,000,000.

Кромі того аліянти обіцяють, що будуть платити Америці річно по $13,750,000, щоби сплачувати її кошгом удержання американської окупаційної армії в Німеччині над Реном, які Америка обчислила на $240,000,000.

Значить, разом обіцяють аліянти зачати платити Америці по $27,750,000 річно, почнаючи від 1927-ого року.

ЖАЛУЮТЬ ЗА ҐЮСОМ.

ЛОНДОН, 11. січня. — Англійська преса жалує, що американський державний секретар Чарлз Евенс Гюс рішився уступити зі свого становища.

Деякі газети хвалять його політику.

КЕЛЛОҐГ ВДОВОЛЕНИЙ.

ЛОНДОН, 11. січня. — Американський амбасадор в Англії Френк Б. Келлоґг вельми вдоволений, що президент Кулидж призначив його наслідником Гюса на становище державного секретаря у Вашингтоні.

Він каже, що се для нього високе признаннє і почесть.

НІМЦІ ЖАЛУЮТЬ ЗА ГОВТОНОМ.

БЕРЛІН, 11. січня. — На місце американського амбасадора Келлоґга в Англії має піти в марті сього року тутешній американський амбасадор Гавтон.

Німці за ним жалують, бо вважають його приятелем німецького народу.

ЗАМАХ НА ЗІНОВЕВА.

БЕРЛІН, 1. січня. — З Петербурга телеграфують, що там якийсь заговірник вистрілив з револьвера в голову „комінтерна" Зіновева (Апфельбавма). Куля його не влучила, а заговірника зловлено й увязнено.

ТРОЦЬКИЙ ВЯЗНЕМ?

БЕРЛІН, 11. січня. — З Росії повідомляють, що большевицькі диктатори увязнили Троцького в Кремлі в Москві, бо боялись, що він викличе бунт армії проти них.

КЛЕМАНСО МОЛОДИЙ.

ПАРИЖ, 11. січня. — Нині відвідав британський міністер скарбу Черчилл бувшого французького премієра Жоржа Клеманса у його домі над морем, де він живе самітно і пише спомини.

Вони говорили цілу годину. Коли розходились, Черчилл обіцяв Клемансови, що держати-ме розмову в тайні.

Репортерам газет заявив, що Клеманско виглядає як і усе молодий і цілком здоровий, хотай вже має 86 літ.

ФАЙТ З ПОЛЬЩЕЮ В ДАНЦІҐУ.

ДАНЦІҐ, вільне німецьке місто, 9. січня. — Польський уряд умістив тут свої почтові скринки, які мають збирати почту до Польщі. Сі скринки були помальовані в червоно-білих кольорах.

Сим Польща лише спровокувала населенне міста, яке звернулося з протестом до своєї влади. Влада Данціґу сказала, що Польща не має права причіпати своїх скринок в Данціґу, але представник Польщі наставав, що має.

Скінчилось на сьому, що Німці перемалювали польські скринки на німецькі кольори. Вони помалювали їх в чорно-біло-червоних кольорах, себто в кольорах старого німецького цісарства і так осталось.

Се знова обурило Польщу аж у Варшаві.

Польська преса піднесла страшний рейвах і грозить, що Польща нападе на Данціґ своїм військом і захопить його так як Литва захопила пристань Мемель. Ще навіть обіцює собі що Франція в сьому поможе.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів-року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

БОЛЬШЕВИКИ УСТУПАЮТЬ ПЕРЕД СЕЛОМ

З Москви наспіли в останніх днях довгі телеграми, які повідомляють про уступки большевицької влади для селян.

Сі уступки, як кажуть, мають велику вагу. Бо большевицька влада відступила від своєї дотеперішньої політики, що законодатну і виконуючу владу держать у своїх руках лише комуністи. Большевицька влада признає, що накидуванне комуністів довело тільки по селах до бюрократизації влади (створило прописку бюрократичну клясу, яка дбає тільки про свої інтереси), яка сталась продажною і злодійською. Се знову, як признають большевики, відвело ще більше селян від большевицької влади і від комуністів. Пропасть між селом і большевицькою владою, кажуть вони поглиблювалась щораз більше і ставалася грізною для неї.

Вона хотіла боронитись, настановляючи крім комуністичних урядовців та війська й поліції, ще і шпіонів у лиці так званих „сількорів", себто сільських кореспондентів до большевицьких газет, які мали шпіонувати за проти-большевицьким рухом.

Одначе все те завело, як і всі інші попередні заходи большевицької влади по селах, що звертались проти інтересів селянства, а хотіли силою його приєднати для тої влади.

* * *

Тоді Москалі, як се звичайно у них буває, зачали „переоценку ценностей".

Вони зачали себе судити за свої промахи і думати про направу відносин.

Большевицькі лідери, а між ними голова совета советів (ніби „парляменту") М. М. Калінін і навіть голова „комінтерна" Г. Зіновев зачали писати про потребу зміни політики на селі і уступок для селянства.

Вони признали всю свою дотеперішню політику у відношенню до села за помилкову і домагалися звороту.

Калінін виразно писав, що треба признати і середняків і богачів на селі та оставити їм повну свободу задля фінансової користи для держави.

* * *

І ось тепер большевицька влада нібито рішила перевести такі зміни на селах і при помочі тих змін сподівається їх приєднати для себе.

Большевики хотять передвсім мати податки від селян. Тому дивною виглядає відомість, що вони хотять зменьшити податки. Се певно тільки обіцянка, аби люди вірили, що колись податки будуть меньші, а покищо вони готові із сіл взяти такі високі податки, які лише зможуть.

Далі вони готові з Москви вирішити, що по селах можуть бути і безпартійні місцеві влади. Бо їм ходить о спокій, певну міру задоволення, якусь міру і прихильности до центрального уряду, та вкінці о річ найважнійшу — о гроші, які село скорше дасть, коли буде бодай трохи спокійне і вдоволене.

* * *

Та при сьому треба завважити, що се певно відноситься ТІЛЬКИ ДО СІЛЬСЬКИХ ВЛАД, а не до губерніяльних, територіяльних, або до загально-державної.

Тимсамим се свідчить, що селянин мати-ме тепер в Росії право лиш на селі і на сьому конець. Ані може в повіті, ані в губернії, ані в краю, (в так званих „републиках"), ані в центрі держави селянин як не мав так і не мати-ме й далі жадного голосу. Там не буде безпартійних; там правити-муть партійні — комуністи російські.

* * *

Се було-б ПІДДУРЕННЄ СЕЛЯНСТВА, що нібито воно буде правити державою і платити меньші податки. Воно може хвилево вдатися, але на будуче селянство таки пізнає свое становище і повстане в обороні права 85% населення рішати і про всю державу, яке тепер захопила горстка комунистів, що не представляють навіть 1% населення, а проти сороминого старосвітського поневолення.

Большевики тоді знову уступлять, але вже цілком і безповоротно.

Та на се вони вже давно заслужили.

Французький міністер президент признає совєти, але у Франції нищить комуністів.

(Надіслана стаття з Европи.)

Французький міністер президент Еріо, бурмістр Ліону, соціяліст-радикал — це добрий чоловік і добрий товариш. Найбільша його заслуга лежить в тім, що разом з англійським бувшим премієром Мекдоналдом розбив і розвів нарешті ту мраку імперіялістично-воєнної психози, що злягла була над Европою еще від всесвітньої війни, а котру все на ново піддержував злобний Пуанкаре.

І коли ситуація передвиборча в Англії зачала бути для Мекдоналда непевною — Еріо поспішив йому на поміч в досить дивний спосіб і він признав теперішнє большевицьке правительство в Росії. Цим він хотів буцім-то сказати: Ось — не лиш Мек Донелд, але і я таким розумний та признаю правительство масових убійників удаючих „правительство пролетаріяту!".

Це Мек Донелдови не много помогло, але Еріотови зато пошкодило, бо скріпило дуфність французьких комуністів таки йому під боком, в Парижи.

У Франції бачимо іменно таку интересну прояву, що провінція з малими виїмками є противбольшевицька, але зато робітники в Парижи самім — стоять переважно на боці комуністів. Це має свою історичну причину, так як в Парижи еще в році 1871 від 18. марта до 25. мая панувало правительство „комунардів". Була це дуже цікава, хоть на жаль дуже кровава історія та тодішна „комуна" в головнім місті Франції обложеним з трех сторін Прусаками а з четвертої армією французької републики, котрої правительство під проводом Тіера сиділо разом з парляментом в недалекім Версалю.

В такім обложенім зі всіх боків місті проголошувати „комуну" та робити „соціяльну революцію" — до цего треба було таки великої дози божевілля.

Не диво отже, що по двох місяцях тої „комуни" — Тіер зі своїми версайськими військами затопив її в потоках крови. Війська ті, побиті передтим на голову Німцями — давали собі тепер духа мордуючи масами париский пролетаріят, причім чудів звірства доказував генерал Ґалліфе, що ще в отсім століттю був якийсь час французьким міністром війни.

Так отже память на „комуну" є у парижського робітника святою і він радо пристає до комуністів, хотя назва теперішних комуністів має цілком инше жерело. „Комуна" парижська з р. 1871. утворена зістала на взір „комуни" з 1793. то є з часів великої французької революції, коли то в небезпечну для тої революції пору революціонери зорганізовані в парижськім ратуши, в комунальнім, громадськім уряді поспішили тій революції на поміч і помогли їй до побіди.

Досить, що большевики уміли на свій спосіб використати те традиційне привязанне парижського пролетаріяту до „комуни" так що легко удалось їм затягнути більшість у свої ряди.

Хотя однак Еріо признав большевицьке правительство в Москві, то газдованне большевиків під його таки боком дуже йому не на руку і він береся енергічно робити з ними порядок. Він видалив уже кількадесять чужих, закордонних агітаторів поза предели Франції та задуме перевести еще й инші — сказавши по московськи — „мери".

Недавно запросив він до себе представників преси, та заявив їм ось що:

„Комуністи розширюють тепер щодня ріжні неправдиві вісти, щоби занепокоїти публичну опінію. — Моє правительство не аж тепер, але вже від давна доглядає пильно за місцевими та заграничними комуністичними агітаторами, що раді би нарушити внутрішний мир а людність до насильства підбунтувати. Від коли моє правительство почало урядувати — дало воно підчиненим урядам вказівки в справі удержання порядку, і справді не удалося доси нікому його заколотити, і на будуче також не удасться. Зарядження видані знову в послідних часах — не треба уважати за докази якоїсь безпосередної небезпеки. Я відкликуюся до всіх горожан, щоби виступали рішучо проти змагань, котрі би могли моральний і матеріяльний кредит Франції підірвати, і то в таким часі, коли її заграничне положеннє політичне є знаменнте, а фінансове також значно направилось — моє правительство зуміє всяку пробу викликати непокої, без згляду на те, з котрого би боку така проба походила — з цілою силою придушити. Я числю на здоровий змисл робітників, котрі чейже знають, що більше зможуть дістати від готової до всяких реформ републики чим від яких небудь вибухів насильства. — Париж, котрий не дав себе вибити з рівноваги підчас війни, коли справді була неодна небезпека — не дасть себе чейже збентежити поголоскам про якісь видумані небезпеки. Наша держава бажає собі супокою а моє правительство ручить за це, що супокій буде удержаний!".

Відповідно до того працює й французька поліція, і власне недавно переловила вона кілька інтересних тайних приказів надісланих від московського комінтерну. На декотрих є підпис Зіновєва, на других знову його заступника. В тих тайних указах поручається скріпити агітацію комячейок, особливо у Франції, Чехословаччині, Австрії та в Югославії.

Ті переловлені укази були писані тайною шифрою (умовленим письмом) того рада, якого уживають совєтські дипльомати. — Із них видно, що в совєтах тепер велике занепокоєннє і що вони хотіли би обезпечити себе тим, що хотять викликати несупокої в антантських державах і в державках, що близько стоять до них. — А є чого бути большевикам несупокійними.

Іх розділяє передовсім розлад в їх власних рядах: боротьба між Троцьким а Зіновєвом. — Троцький — це ґеніяльний орґанізатор армії; Зіновєв, це герой від великих слів великої сили. — Троцький видав недавно книгу **„Рік 1917"**.

В ній він представив, як нужденно заховувались в жовтни 1917 р. підчас большевицького перевороту Зіновев (Апфельбавм), Калінін (голова совєтів) та Сталін (прибране імя нікого Грузина). — Цих кинуло розуміється таке ствердженнє в лють і вони розпорядили, щоби з цілої большевії напливали протести і вискази обурення проти Троцького. Так очевидно і сталось; остаточно виставлено Троцькому свідоцтво хвороби та наказано їхати на курацію в Крим (бо на Кавказі вже був тогід, також з подібної причини). Но — але як чути, то армія котра Троцького обожає не буде згідна з таким полагодженнем справи — та починає непокоїтися..

В заграничній політиці вириває також неодна причина до занепокоєння большевії. Консерватисти анґлійські прийщовши до власти починають собі щось дуже марикувати на совєти та на їх тактику зглядом других держав і пробують Німеччину погодити з Францією, так щоби Німеччина не потребувала помаґати большевикам а то передовсім що до узброєння.

Але і на Балкані готуються правительства до даня спільного відпору большевицькій розкладаючій аґітації. Звісна річ, які великі противенства панують між Болгарією а Сербією, головно через загарбане тою послідною Македонії. А преці болгарський міністер-президент Цанков поїхав недавно до Білгороду, щоби з Сербами умовитись що до спільної противбольшевитської тактики!

Навіть Італія рада прилучитися до такого антірадянського Союза.

Отже досить причин до занепокоєння в большевитських рядах і тому збільшена активність в заграничних „ячейках" цілком зрозуміла. Декотрі прояви показують однак на це, що большевики беруться знову енерґічнійше до випробованого вже способу, о скільки іде о підкопанне становища Польщі та Румунії: до помочи (на свій лад) українським визвольним змаганням у цих обох рабівницьких державах. О скільки їм самим це не поможе — це вже їх справа. Але що взявши ефективно така їх тактика може **нам** в остаточнім результаті бути помічною — це також певне. Наші патріоти повинні однак бути осторожні і **дбати передовсім о інтерес свого власного народа** і обезпеченнє та утреваленнє всього того, що веде до утворення нашої власної держави. Досвід послідних 7-ох літ повинен чейже нас дечого навчити...

Петро Журбенко.

ПОДЯКИ

В імени члена Семена Прислопського зовльте приняти від відділу щиру подяку за уділеннє йому запомоги з фонду запомогового в сумі 50 долярів, котрі йому тепер якраз стали у великім поратунку. Желаю славній нашій орґанізації як найбільшого розвою та кличу всіх Українців по всіх закутинах, щоби приступали в члени до У. Н. Союза.

Тов. Вільні Козаки в Сейр, Па.
А. Багнюк, секр.

Я низше підписана складаю сердечну подяку У. Н. Союзови, а именно Головному Урядови У. Н. Союза і всім його членам, за уділеннє мені запомоги в сумі 75 долярів з фонду убогих.

Ся сума велика поміч для мене бідної із троіма діточками. Я бідна плакала з бідними дітьми, бо мій муж в шпитали вже другий рік. А тут на свята мов з неба дар став потіхою в хаті. Се дар від нашого мов рідного батька — У. Н. Союза, котрий ніколи не забуває за бідних. Дякую сердечно і ще раз дякую головному урядови У. Н. Союза і всім його членам і також само сердечно дякую місцевому урядови братства Арх. Михаїла, від. 209 У. Н. Союза, котрий за мене не забув, а дае поміч, яку тільки може.

Присім взиваю всіх, котрі ще не є членами У. Н. Союза, щоби ставали в члени, бо се наша одинока найкраща, найсильніша і найщирійша українська організація в Америці.

Параска Музика,
Carteret, N. J.

Сійся родися.

Минули Різдвяні Свята. Жаль за ними, як гарно було! Колядували, кидали кутю на стелю і ворожили, як будуть пчоли роїтися. Діти квокали в сіні і шукали золоченого горіха. Хто його знайде, буде мати щасте від Бога.

По вечері мати виносила миску зі стравами в садок і клала за білим снігу. Це для тих грішних душ, що їм не вільно приступити до хати. Для тих, що вільно, по вечері лишали на столі усього по трохи, куті найбільше. Вони як нікого не буде в хаті, бо до церкви на всеношне підуть, зберуться, як колись за життя і засядуть до святої вечері.

В куті, біля дверей стоїть пшеничний сніп, він побачить їх, а вони будуть дивитися на нього, будуть пробувати, чи новий колос, і чи важке зерно, чи таке, як було тоді, коли вони тую саму ниву орали й зерном засівали.

Опівночи худоба говорила в стайни, раз у рік. Та горе тому, хтоб її мову підслухав.

Чоловік говорить, коли хоче і німина лиш у Різдвяну ніч.

Гарно було на свята. Не лиш тому, що наварили й напекли більше, як звичайно, де там!

Гарно, бо так якось святочно надійно, як би це не та сама хата, ніби то церков, а не хата.

Жаль за Різдвом!

Але йде Новий Рік, щедрий вечер, голодна кутя. Йордан...

Свята тягнуться, як золотий шнурок.

На новий Рік звичайно дуже зимно. Вікна замурував мороз, квітки повимальовував на шибах такі дивні. Листки повикручувані, цвіти повивертані, ніби души тих цвітів, що в літі, в городі цвили. В хаті напалено, не хочеться вставати, що лиш до церкви дзвонять; полежу ще хвилину.

Нараз відчиняються двері і на порозі стає дяк Янчинський. Він у новім, білім кожусі, високий, але вже трохи заживний, йому поза сорок. Волосся буйне, рівно пристрижене, як стріха над вікном, по селянськи.

Ніс рівний, уста червоні, над ними вузкий вус. Він гарний, як статуя грецька.

„Сійся, родися!" — і сипле на покій чисте, здорове зерно. „Сійся, родися, жито, пшениця, всяка пашниця", — віншує махаючи рукою, як сівач.

Гарний прегарний сівач, хоч малюй. А потім підступає до мого ліжка й сіє на мене цукорками.

Минає 50 літ. Не знаю, чи ще наш дяк Янчинський, як жиє, най здоровий буде.

Але знаю, що він на Новий Рік не прийде мене осівати.

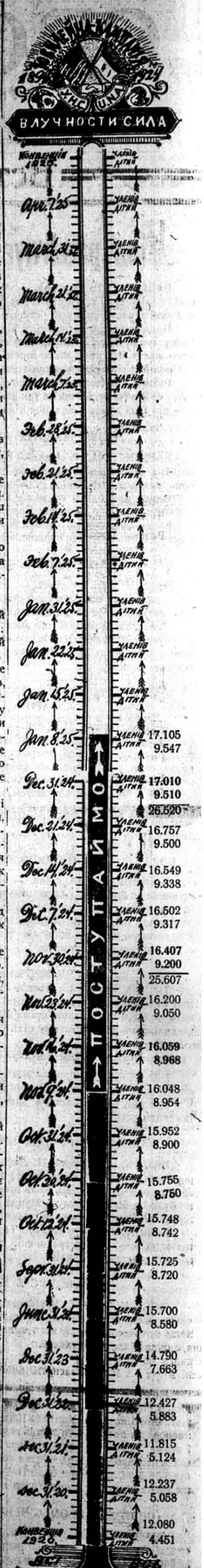
Ніби щось таке погане заспане, безугарне від десятьох літ входить до нас до хати, має в торбі через плече не чисте зерно а кукіль, бетюги всілякі, полову і порохи і — сипле нам в очи.

Богдан Лепкий.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Вільна Україна, від. 152, повідомляє, що місячний мітинґ відбудесь о 8-ій годині вечером в середу, 14. січня 1925 в гали церковній, під 249 Court St. Буде справа діточого відділу і другі важні справи. — Волод. Сидорович, предс.; Семен Присяжний, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Козаки, від. 316, подає до відома своїм членам і членицям, що звичайний місячний мітинґ відбудеться дня 15-го січня о 7.30 вечером в гали Тов., 102 Joiner St. На сей мітинґ мають явитися всі члени, бо буде читанне Тов. статута і на тім мітинґу будеся приймати нових членів до Тов. і до У. Н. Союза. Пригадується родичам, котрі еще своїх дітий не вписали, нехай запишуть на тім мітинґу. Вступ до У. Н. Союза еще дальше вільний. Новий уряд на рік 1925 зістав вибраний як слідує: Мих. Паньків, предс.; Яким Пригода, заст.; В. Кучмій, секр.; В. Гурянський, заст.; В. Плюта, кас.; М. Джумак, заст.; О. Яськів, В. Бойко і В. Гнатків, надзирателі хорих; К. Білецький і Гр. Храновський, прапорщики; Іван Гнатків і Петро Скороходa, начальники стягу; Д. Братусь, П. Петрів і О. Луців, радні; Д. Татиґа і Теодор Кучмій, господарі; В. Фельків, Н. Кучмій і Гаврийл Кіндюх, контр. комісія. Уряд Тов. Дому: Н. Єтрілець, завідатель; Петро Ковтун, заст.; Теодор Олексин, секр.; Ст. Новак, заст.; Ю. Босий, касієр; Д. Скороходa, заст. —Петро Ковтун, М. Магомета, В. Кучмій.

На Святий Вечір.

Не свічу світла. Вже коротка днина
Скінчилася і ніч стоїть в вікні.
Нехай отся вечірная година
Давні часи нагадує мені...

Глухе село, заховане в ярочку,
Немов за пазухою в Бога, спить.
Зима, мороз, лиш дим як по шнурочку
Зпід стріх і з коминів в гору біжить.

Нічний туман снується по долині,
Паде сніжок, як лебединий пух.
„Який мороз, який мороз там нині!"
Говорить парібок, що вніс дідух.

„А не забудь худобі сіна дати,
І в жолуб коням всипати обрік,
Опівночи вони будуть казати,
Чи довгий ще Господь судив нам вік.

Возьми лопату й відмети від хати,
Хоч трохи сніг, (алеж паде-паде!)
А першої зорі ще не видати?"
„Ні одної не бачив я нігде".

„Так без зорі зачнемо. Є просфори?
Є мід?... Значить нам зачинать пора!"
І заповняється хата простора,
Привітлива, хоч низька і стара.

І починаються отсі бажання,
Котрими раз обмінюємся в рік.
„Дай Боже вам щасливе панування",
„А вам дай Бог прожити довгий вік".

„Щоби ми діти розуму навчили
І довели їх добре під вінець,
А там — хіба ще тихої могили
І памяти не злої і — кінець".

Бажання... Поки ще собі бажаєш,
Поки від долі ждеш чогонебудь,
То поти ще у світі право маєш,
Нема бажань, значить: здоровий будь!

Та якби з тих бажань одна десята,
Або хоч сотна часть здійснилась нам,
Життя булоби як Різдвяні свята,
І як танок довкола райських брам.

Та що казать!... Ось вже і борщ димиться,
І риба, голубці і пироги,
Ідять, говорять.... Боже, чи це сниться,
Чи привиди снуються навкруги?

Які веселі всі і говірливі,
І скільки радости, скільки надій,
Які розмови щирі і правдиві,
Як жваво кидають на стелю рій!

А діти під столом шукають в сіні
Горіхів. Хто з них знайде золотий,
Той буде в долі, ніби на коліні
У мами. — Я знайшов свистун пустий...

Жартуючи, минувшину згадали,
Згадали тих, що їх тепер нема,
І голови над стіл понахиляли,
Мов журяться. А за вікном зима.

Зірвався вітер зимний і снігами
Засипує доріжку до воріт
Цвинтарних, ніби між ними і нами
Останній зарівнати хоче слід.

Як зимно їм... Та годі сумувати,
Бо чути, як ідуть колядники,
А що мороз, так кличуть їх до хати,
Дають їм яблука й медяники.

„Небо і земля", „Нова радість стала",
І „Бог предвічний" співає весь двір.
Ніби хатина крил з небес дістала
І від землі знімається до зір.

Летить до неба з вітром в перегони
Там де надії, мрії, благодать,
Аж на дзвінниці задзвонили дзвони, —
Пора до церкви! Треба нам вставать!

Зібралися, пішли... Оттак пішло минуле
В невідомий, таємний, вічний храм.
Та хоч воно, як в морі потонуле
Во вік його не позабути нам.

Крізь гук війни, крізь мирові проклони,
В різдвяний вечір, чую — грає — він,
Сильнійший над усього світа дзвони
На нашій церкви в рідним краю дзвін.

Богдан Лепкий.

ЖАРТИ

— То не правда, що Москалі пють горівку при всяких нагодах. Москаль любить її пити лише у двох випадках: коли на столі є оселедець і коли на столі нема оселедця...

• • •

Як були ми під Болеховом, ще тисяч девятьсот пятнайцятого року, то прийшлося в цім пеклі пропадати...

Москалів більше пять соток валить на мене... Я маю живих всего 10 чоловік. Що тут робити... Кажу я вдарити в скорострілі: І все — лягло покотом!... Півтора тисяча трупів!... а кілько тисяч живих налапав...

— Кажете, що їх було всего пятьсот; а ви забили тілько тисяч та ще й налапали?

— Ну... Москалів загалом дуже богато... Відома річ, що Москалі великий народ... Їх числять понад 100 міліонів!...

(Зиз).

Зробив дурницю.

— Я чув, що ваш шеф оженився зі своєю тайпрайтеркою.

— Так, зробив велику дурницю.

— Чому?

— Бо досі диктував він, а тепер вона йому диктує.

ПРОРОКОВЕ ОКО

— або —

ІВАСЬ БИСТРИЙ І ЙОГО ПРИГОДИ

за **В. Лозинським** переповів **М. Ценівський.**

(Продовження)

(18)

IX.

В ПАСТЦІ.

Пробудиться рано пташка на зеленій гильці, світ йому милий, сонічко тепленьке, на небі погода. Стріпає росу з пірячка, заспіває весело і вилетить із корча на свободу, на роскіш, на зелені поля, на пшеничне колосся. Нараз паде стріла з лука ловця або камінчик із пращі пастушка і ось вже бідненький на землі зі зломаним крильцем. Так і мнеі було. Молодість тому така щаслива, що велику річ має собі за малу, а малу за велику. Смуток для неї наче за горами, а радість усе близько. Хай що то, а вже радіє. Бо коли ти молодий, то не оглядаєшся поза себе, а перед себе не глядиш. Що сталося, то начеб ніколи не було, а що станеться, про те не дбаєш. Ти все радий собою і цим, що сьогодні тобі судилося.

Коли я пробудився другого дня, а була то неділя, ніщо вже з цього не було в голові, що мені вчера не давало заснути. А одна дурничка, що пан Невчас зробив мені нове міщанське вбрання і що ньогодні вберу його вперве, так мене врадувала, що життя здавалося мені приємне, а світ гарний, як ніколи. Коли я вже зодягнувся, такий чепурун здавався я сам собі і такий инакший від учерашнього, що подумав собі: Нема вже вбогого Івася, я непер пан!

І зараз вибрався я на місто. Насамперед хотів я пійти до церкви на утреню. І ось так зі мною тепер сталося як із цією пташкою. Бо ледви вийшов я на браму, коли бачу й очам своїм не вірю кількандцять кроків від мене іде гайдук Кайдаш, а з ним цей турецький жид Кара Мордах. А обох веде золотник Льоренц, тойсам, котрого я пізнав у цій пригоді з Татарами!

Скочив я взад і сховався в браму, щоби мене гайдук Кайдаш не пізнав. І вже не знаю, чого я більше зазнав у цю хвилю: жаху чи радощів? Я досі вірив, що я вбив Кайдаша. І вічно був мені перед очима наче труп лежачий в крови на поляні, а тут бачу його; йде живий і здоров і ще більше опаристий на лици і ще більше череватий, як я оставив його!

Впав мені великий тягар із душі і совісти, що я не вбийник, за якого я мав себе. Я радо поцілював би був гайдука з самої вдяки за це, що зволив іще жити, хоч то певно вийде на мою шкоду. Про чорного жида я вже в Підбірю знав, що його Семен на смерть не вбив, лише ранив тяжко. Але говорили також, що вже не поможе йому ніякий лікар і що мусітиме вмирати. Отже й цьому я був радий, що Семен таксамо як я не є душегубом, бо хоч козак певно не дбав про те, то я таки мусів дбати, коли вже мав із ним спільну приязнь і тайну.

Але за цією першою радістю прийшли зараз прикрі думки. Пощо Кайдаш приїхав до Львова і чому з ним є Кара Мордах? Не про що иншого певно їм ходить, лише про Семена, то і про мене, а навіть про мене більше як про Семена. Бо про Семена ніхто не знає де пропав, а про мене було легко довідатися, бо я за посередництвом Марійки писав до матері. А мати певно з самої втіхи иншим оповідала, що я у Львові на добрій службі у добрих людий.

Думаю так, укритий в брамі і дивлюся за ними, куди йдуть. І з дива мені не може зійти, що то за спілку має з ними золотник Льоренц і куди їх веде? Перейшли Ринок впоперед від південної до західної перії. Льоренц підпровадив їх під одну каменицю, вказав їм браму і вернув, а вони оба війшли до сіней. Я знав, що то була камениця пана радного Уберовича. Він тоді саме був вибраний міським війтом і з панами лавниками суди судив. Нераз мене пан Ілля або сам пан Шпитко посилав до нього. Льоренц вернувся, йшов як до костела Домініканів. А я, коли побачив, що тамті остали в камениці пана війта, біжу що сили за ним, а як добіг до нього, витаю чемно й кажу:

— Пане льоренц, що ви цього турецького жида і цього другого черевайка вели кудись через Ринок?

Пан Седмирадський післав мене з ними, щоби я показав, де мешкає пан Уберович. Вони мають до нього важне діло, як до війта — каже Льоренц.

— А що то за люди й відкіля? — питаю, вдаючи, що їх не знаю.

— Цей оден, у цьому довгому чорному жупані, то турецький купець, каже навіть, що султанський, а цей другий — то гайдук із самбірського замку. Приїхали за важною справою. Колиб ми мали це, що вони шукають, гей! Гей! ми питали би, що Львів коштує!

— То хіба цілої фіри золота і срібла шукають, ну може і кілька фір — кажу на те.

— Колиб то були фіри золота або срібло, лекше могли би найти. Та це, що забрано цьому Жидови, змістилося би в моїй пригорщі, а таки за нього купив би половину Ринку!

— Щож би то за дивна річ була! — викликнув я і говорю дальше, щоби золотника потягнути за язик. — Жартуйте здорові, пане Льоренц, з мене простачини.

— То не жарти, але щира правда. Бо то брилянт або найправдивіщий діямант, дуже великий, а найчистіщої води. А за такий брилянт, то і сотки тисяч дукатів платиться! Колиб ти мав брилянт лише такий, як зеренце гороху, то вже за нього пару волів купиш, щож тоді, коли брилянт такий як голубяче яйце! Отже такий великий брилянт узято цьому турецькому жидови.

— У Львові взяли йому? — питаюся Льоренца.

— Не у Львові, але десь недалеко Самбора. Напав його там у дорозі оден козак, порубав страшно, в полі майже неживого оставив, а з брилянтом утік.

Мені дух заперло, як почув ці Льоренцові слова і так мені душно зробилося, що й словечка хвилину не міг промовити. На силу якось держався, щоби ніщо по собі не дати пізнати. А як лише трохи охолонув, питаюся золотника:

— А що за справу має з цим жидом і з цим брилянтом пан Седмирадський?

— Що за справу? Пан Седмирадський славний золотник не лише тут у нас, але й у Туреччині, і в Москві, і в Німеччині добре його знають. Він жеж стільки вже літ торгує дорогоцінними каменями. Царський скарб у Москві, то ще йому цілі тисячі тисячів винен за дорогоцінні камені, діяманти, шафіри, рубіни, смарагди... Та що тобі говорити, коли ти дурний на це.

— То тому я цікавіщий, пане Льоренц і буду вам вдячніщий за це — кажу покірно, щоби золотника заохотити до оповідання.

Отже, мусиш знати, що мій пан-майстер уже давно відібрав листи про цей зрабований брилянт. Мав йому прислати князь Семигородської землі Бетлен Ґабор, котрий вже був собі згодив камінь у цього турецького жида. Ходило лише про це, щоби побачив його мій пан і оцінив його вартість. Поті ммав післати камінь до Амстердаму до Індерляндів. Там брилянт мали ошліфувати, бо то ще сирий камінь, такий як вийшов із землі. Оповідав нам пан Седмирадський, що вже давно чув про цей камінь і що дивні вісти кружляють про нього, наче в казці. Мав його дуже знатний Турок, султанський баша. Тому баші забрали його козаки в Синопі над Чорним морем, опісля козакам відбив баша цей камінь. Та за якийсь час він сам із брилянтом попався у козацькі руки; від козаків купив його той турецький жид. Має той брилянт свою назву; бо дуже великі брилянти, тому, що їх вельми мало на світі, мають — так як люде — свої назвища. І так є один величезний, що називається Когінор, инший називається Надір-шах, ще инший Моґол, а ще инший Фльорент. А той, що його забрав жидови якийсь козак — як оповідав пан Седмирадський — називається **Пророкове око.**

(Дальше буде).

Гарні вигляди.

Вона: Як тільки поберемось, ділити-му з тобою усі турботи!

Він: На щастя, тепер, не маю турбот.

Вона: Тепер ні — аж поберемось!

АНГЛІЙСЬКІ ГАЗЕТИ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ КОНЦЕРТ.

—o—

Виннипеґська англійська газета „Фрі Прес" помістила у виданню з 25. грудня м. р. отсю оцінку концерту українського хору „Канада".

Виннипеґ мав нагоду бачити одробинку України, дня 24-го грудня, коли українських хор „Канада" під дириґентурою свящ. Евгена Турули, дав двогодинний концерт, у Вокер театрі, що складався з народніх пісень, танців і сцен з селянського життя. Висліди цього концерту були такі, що оправдували не Українців, що були присутні в театрі, за їх покинення домашніх торжеств, щоб почути і видіти се, що представлювано. Спів був добрий, однак хор співає за високо, альти і тенори занедбані, а баси залегкі, однак мимо сих недостач співаки потрафили зробити милі українські коляди притягаючими, бо вони віддали їх з глибоким відчуттем. Спів повен ударяючих ефектів. Особлившою була пісня „Єрусалимські дзвони", з двонами, що відзивались вперед між басами, опісля серед жіночих високих голосів і так поволи серед усіх частий хору. Найлучше виязались співаки у гарному живому співі, у пісні Новорічних желань.

Так звана опера і дві оперетки, які опісля слідували, були в дійсности збіркою українських народніх пісень, танців з піснями і хорами, уміло злучених. Підчас того виступу співав хор, уставлений довільно на сцені, далеко лучше аніж в часі свого першого виступу. Кождий член хору виглядав і поводився природно, а костюми представляли приємний вид до оглядання. Вони складалися з живих получень пурпурових, зелених і чорних красок із вишиваними фартушками, високими чоботами. У представленню різдвяних забав, на які склалось пряджене кужелі, співанне колядок, бориканнеся і предсказуванне будучини, проявлялось стільки домової веселости. Камінні збаночки на каву, неуживанне ніяких видельців, скатерті по більшій части з хрестиковими вишиваннями у червоній красці, ніжні залицяннння незвичайно представляли радісну сцену для кожного.

„Літня ніч на Україні", представила перед нашими очима у формі гарної серенади, популярний дует, з гарними танцевими піснями і танцями, які живо пригадували ті, що їх можна бачити майже на кождому шкотському танці у Виннипеґу, які однак у тому далеко віддаленому краю звісні як „козак", „гопак", „тропак" і „коломийка".. Чудово представлялася сільська улиця, з маленьким вітряним млином на горбку. На концерті вибились на перше місце і заслужили на похвалу солісти, пані Марія Рута і Я. Самотулка, задля старанного відспівання сольових пісень. Послідня сцена „Український еміґрант висідає на Канадійську землю", не випала так добре, як поперені виступи".

На забаві.

— Чому не говорите зі своєю жінкою?

— Бо я прийшов забавитись!

Чи не досить часто.

Муж: Ти мене тільки тоді цілуєш, як потребуєш гроший.

Жінка: Я може не досить часто?

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА „РІДНА ХАТА" В ХОЛМІ.

—o—

Холмський тижневик Наше Життя пише:

Дня 23. падолиста м. р. відбулися в Халмі в льокалю „Рідної Хати" загальні збори цього товариства

На жаль на передодні і в самий день зборів падав сильний дощ, який декому перешкодив, а деяким членам і зовсім унеможливив прибут на збори. Однак не вважаючи на таку поважну перешкоду на листі прибувших записалося 25 осіб членів і мужів довіря, які зложили до Президії зборів уповноваження, що репрезентують 140 осіб своїх членів.

Як для одинокої культурноосвітної орґанізації на Холмщині таке число зібраних є безперечно замале, навіть і при виключно некористних умовинах, які склалися для Т-ва, котре істнує з червня 1922 і нараховує 774 дійсних членів.

Більшість членів не сповнює свого обовязку і платить неакуратно членські вкладки. Не заплатило складок 294 особи.

Філій товариство має 10, а саме в Савині, Сельці і Депултичах холмського пов., Грубешові. Скригичині, і Крилові грубешівського пов., в Реплині томашівського. пов., Полосках і Хорощанці більського пов., Горостині, волдавського пов. Просьби членів в Шлятині томашівського пов. і Кулановичах грубешівського пов. про одкриття філій до цього часу не затверджені, бо не виповнили всіх формальностей.

Деякі філії тдуже жваво працюють. Наприклад Скригичинська дала вже три вистави і має бібліотеку. Савинська філія дала дві вистави і також має бібліотеку. Сілецька філія також дала дві вистави, Грубешівська має бібліотеку, а філ. в Реплині закладає споживчу кооперативу.

Зміну статуту товариства відносно філій вдалось перевести тільки в жовтні 1923 р. Ця точка статуту тепер звучить так:

„Діяльність товариства поширюється на місто Холм і Воєвідство Люблинське. Товариство має право заложення філій в кождій місцевости, де знаходиться принаймі десять членів Товариства. О заложенню філій Правління Товариства рішаю протоколами, пересилаючи підпис протоколу, разом з листою перших членів філії властивому старості. З хвилі одержання через старосту підпису протоколу філія рахуеться за леґально істнуючу: справами філії керує муж довіря, вибраний через членів філії звичайною більшістю голосів на їх борах і затверджений через Правління Товариства".

Театральна секція працювала дуже жваво.. В 1923 р. Театральна секція урядила одну виставу, вечерку з виставою, у Різдвяну ніч і ялинку. Улаштувала рівнож під орудою п. В. Авраменка школу національних танців.

1924 р. Товариство улаштува 4 вистави і Шевченківський вечір. Крім цього хор Т-ва постійно співає в Йоано-Богословській церкві, кілька разів виїзджав в храмові свята на села.

Бібліотека товариства має 831 том. Вона складається з книжок, які Правління закупило, а також з книжок подарованих Т-ву. Дарителями були: Анатоль Приступа, Тов. „Просвіта" у Львові, Тов. „Просвіта" в Кременці, Видавництво Гр. Гануляка у Львові, посол Павло Васильчук, Федір Юрчук, І. Гончаренко і Михайло Сушко.

Книжки випозичилися членам та їх родинам безплатно, щоби заохотити їх до читання, алеж практика показала, що не всі читачі вміються обходити з книжками і в страшенний спосіб їх нищать.

Тов. видало на 1924 р. „Холмякого мало чистого прибутку 100 золотих 68 грош.

Збори розпочалися о год. 1. попол. обібранням президії, до якої ввійшли, як голова, сен. Пастернак і секретарі В. Кость і В. Гуль. Голова дав до відома порядок дня.

1. Відчитання протоколу загальних зборів Т-ва з дня 9. січня 1923 р.

2. Справозданнє з діяльности Т-ва по 1. падолиста 1924.

3. Перевибори членів Правління і ревізійної комісії.

5. Буджет Т-ва на 1925 р.

6. Плян діяльности на 1925 рік.

7. Справа будови власного будинку.

8. Вільні внески.

По відчитанню протоколу попередніх загальних зборів і приняттю його зборами до затверджуючого відома, голова Правління Т-ва зробив звідомлення з діяльности Т-ва по 1. падолиста 1924.

Каса Т-ва.:

Прибутку було 817 зл. 87 гр.

Видатків було 613 зл. 11 гр.

На 1. падолиста 1924 зосталось 204 зл. 76 гр.

Видатки каси були зроблені на запомоги бідним. В 1923 р. отримало запомогу 17 осіб на суму 1.137.000 мп.; в 1924 р. 5. осіб на суму 40.000 мп. і 9 зл.

Економічна праця товариства розвиватися не могла ізза браку відповідних фондів. Щоби зарадити цьому злу, збори ухвалили робити 20 відс. відчислення від чистого прибутку філій на користь централі.

Натомість культурно освітна праця в порівнанню з попереднім роком одмічалася інтензевністю: Заснованнє нових філій, ряд вистав, улаштованих, як централею так рівнож філіями, хори — все це зацікавило наше громадянство, котре починає розуміти вагу і значінне цеї праці в ділі підняття культурного і морального рівеня нашого села.

Особливі уваги заслуговує наша орґанізація читань, рефератів які одбувались в Скригичинській філії самоуками без всякої участи інтеліґенції. Взагалі з жалем треба треба ствердити пасивність і байдужність переважаючого числа інтеліґенції до справи народньої освіти, стан якої впрост жахливий, вимагаючий найвищого напруження матеріяльних засобів і інтелєктуальних сил нашого громадянства а інтеліґенції в першу чергу. Збори дали Правлінню наказ звернути на це увагу і зорґанізувати лекції і читання в централі.

Звіт о діяльности товариства Збори приняли до відома і затвердження. Третя точка денного порядку розвязана зборами так. На місце старого правління, члени, якого зложили свої мандати, тайним голосуванням вибрано членів: сен. І. Пастернака, посла А. Васильчука, К. Сошинського, Евгенію Маківка і Григорія Новосада На заступників вибрано: В. Гуля, В Костя і А. Корольчука.

До ревізійної комісії вибрано: посла С. Любарського, Мацюка і С. Козачука, заступником Рудяка.

Розмір членських складок такий: 1 зол. для членів спомогаючих, 2. зл. для дійсних членів і не менше 50 зл. для почесних членів, при чому складки мають бути вплачені до 1. квітня 1925 р. 50 відс. складок піде на користь філій і 50 відс для централі.

Буджет товариства на 1925 р. приймається в цілости. Заслуговують особливої уваги суми на добродійні і культурно-освітні цілі, на які визначено по 3000зл. Суми ці по думці зборів мають бути ужиті на підняття духової а також і матеріяльної культури.. Наказано Правлінню розпочати в тій чи иншій формі економічну працю.

Що до пляну діяльности на 1925 рік то збори звертають увагу Правління на необхідність зорґанізування боротьби з неграмотністю орґанізаційного апарату, який дававби інструкторів для філій, а також витворення економічної громадської сили.

В цілях успішної боротьби з неграмотністю Правління має подбати про творення, поповнення і правильне ведення бібліотек і читалень; орґанізації відчитів і лекції творення при філіях хорів і заложення діточих садків.

Над послідною точкою денного порядку — справою будови Народного дому в Холмі Збори застановилися довший час, що має свідчити, що це питання в ряді других національних питань Збори рахують першорядним. Холм, як одинокий краєвий осередок культурно-освітного життя не може зоставатися далі без власного національного будинку, який мігби приняти під свій дах усі наші інституції, в розвитку, котрих дуже шкодить власне відсутність свого помешкання.

В цілях здійснення цього бажання збори доручують Правлінню Т-ва ужити усіх засобів, які моглиби помогти започаткувати акцію будови дому вже з весни 1925 р.

При кінці збори приняли внески. Правління має відчинити до 5 гр. ц. р. чекове конто в П. К. О. в Варшаві;

Правління має звернутися до населення з відозвою о найчисленнійше вступлення в члени Т-ва і попертя його матеріяльними засобами;

Правлінне має звернутись до видавництва часопису „Наше Життя' з просьбою о безплатне вміщування в ґазеті комунікатів, відозв і звітів Т-ва.

Приняттям вільних внесків о 7 год. вечера даний порядок вичерпано, голова обявив, Збори зачиненими.

Й так протягом шести годин збори напружували свої сили і свою волю на те, щоби не пробачити похибок своеї праці в минулому і не повторити їх в майбутньому. Майже всі присутні брали участь в цій відповідальній творчій праці Нашого одинокого краєвого товариства. Промови були річево змістові, націховані здоровою льоґікою життєвого практицизму, переконанням потреби і невідкладности цієї праці, а тому ділали на слухачів впрост захоплюючо.

Щиро бажаємо, як найкращого успіху Т-ву в осягненню поставлених в собі цілей.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

—o—

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Винятох творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.